

Tjänsteskrivelse

2025-08-25

Diarienummer: 25SON111

Handläggare:

Per Åsbrink
026-17 80 00
per.asbrink@gavle.se

Nämnd:

Socialnämnden

Remissyttrande – Sveriges internationella adoptions- verksamhet

Förslag till beslut

Att anta yttrandet som sitt eget

Sammanfattning

Socialnämnden har av Socialdepartementet fått möjlighet att yttra sig gällande remissen "Sveriges internationella adoptionsverksamhet". SOU 2025:61. Begäran om yttrande inkom till Socialnämnden 2025-06-10.

Regeringen beslutade vid regeringssammanträdet den 28 oktober 2021 att uppdra åt en särskild utredare att kartlägga och analysera Sveriges internationella adoptionsverksamhet har fungerat tillbaka i tiden fram till i dag. Syftet med uppdraget är att klargöra förekomsten av eventuella oegentligheter inom Sveriges internationella adoptionsverksamhet samt föreslå vilka hjälp- och stödinsatser som bör erbjudas, och föreslå de författningsändringar och andra åtgärder som behövs.

I utredningen framkommer:

- Det har förekommit oegentligheter i de internationella adoptionerna till Sverige, både i form av olagliga adoptioner och oetiska ageranden. Barn har adopterats till Sverige utan frivilligt och informerat samtycke från föräldrarna. Det har även förekommit falska uppgifter och felaktigheter i adoptionsdokument.

- Svenska aktörer såsom tillsynsmyndigheten och adoptionsorganisationer har inte alltid vidtagit tillräckliga åtgärder när de fått vetskap om oegentligheter. De svenska aktörerna har haft en hög risktolerans och inte i tillräcklig grad problematiserat risker och signaler om oegentligheter. Aktörer har haft en stark tillit till ursprungsländernas förmåga att bedriva adoptionsverksamhet trots förekomsten av utbredd korruption eller andra oegentligheter i ursprungsländerna.
- Svagheter i systemet för internationella adoptioner har bidragit till att oegentligheter inte kunnat förhindras.

Utredningen föreslår:

- Verksamheten med att förmedla barn för adoption till Sverige *ska avvecklas*.
Utredaren anser internationell adoptionsförmedling inte längre är en hållbar lösning för att skydda barns intressen och bör således avvecklas.
- Sverige bör ratificera konventionen till skydd för alla människor mot påtvingade försvinnanden. Enligt konventionen finns ett särskilt ansvar att utreda adoptioner som skett genom ett påtvingat försvinnande samt ge gottgörelse till de drabbade.
- Staten måste ta ansvar för det som hänt och vidta åtgärder för att det inte ska hända igen samt ge en offentlig ursäkt till adopterade personer och deras familjer.
- Skapande av ett nationellt resurscentrum för adopterade personer och adoptionsfrågor.
- Ekonomiskt bidrag för resa till ursprungslandet för adopterade och en nationell DNA-databas.
- Stärkt kontroll av adoptioner över landsgränser. I en globaliserad värld kommer det alltid att finnas behov av adoption över landgränser i enstaka fall, till exempel adoption av ett släktingbarn. Staten måste ta ett större ansvar för att säkerställa att en adoption över landgränser är till barnets bästa och att processen är rättssäker. MFoF (Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd) föreslås få lämna tillstånd till internationell adoption om barnet är släkt med sökanden eller sökandens adoptivbarn eller om det med hänsyn till det personliga förhållandet mellan sökanden och barnet finns särskild anledning till adoption. MFoF ska pröva att förmedlingssättet är tillförlitligt och att adoptionen är till barnets bästa. En ansökan om adoption som avser ett barn under 18 år som har förts eller avses bli fört till Sverige för adoption får tas upp till prövning av svensk domstol endast om MFoF har gett tillstånd till adoptionen.
- Lagförslagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2029.

Välfärd Gävle avstyrker utredningens förslag att internationell adoptionsförmedling ska avvecklas.

Välfärd Gävle ställer sig positiv till utredningens förslag om ett nationellt resurscentrum för adopterade personer och adoptionsfrågor.

Yttrande

Välfärd Gävle avstyrker utredningens förslag att internationell adoptionsförmedling ska avvecklas.

Välfärd Gävle ställer sig positiv till utredningens förslag om ett nationellt resurscentrum för adopterade personer och adoptionsfrågor.

Internationell adoptionsförmedling

Internationella adoptioner skall föregås av en rättssäker handläggning där barns bästa och barnrättsperspektivet skall vara avgörande. Tidigare oegentligheter behöver förbyggas så det inte ges möjlighet att uppstå igen. Sverige som stat behöver noggrant granska ursprungsländernas förmåga att etiskt utöva sina processer inom dess jurisdiktion och socialnämnder och domstolar behöver inta en tydlig roll för att rättssäkerhet skall råda. Internationella adoptioner kommer att vara nödvändiga även i framtiden, för att säkerställa utsatta barn en trygg uppväxt. Utredningen framställer det som att alla adoptioner är påtvingade och att alla adopterade haft svårt att finna sig till rätta i sina nya familjer, vilket långt ifrån är med sanningen överensstämmande utifrån ett verksamhetsperspektiv. Att stänga möjligheten för internationella adoptioner är riskfyllt och öppnar upp för andra oreglerade vägar för ofrivilligt barnlösa att få barn, exempelvis genom surrogat. Sverige som stat har ett stort ansvar att internationella adoptioner utförs på ett rättssäkert sätt, och utredningen påvisar också att Sverige har brustit i detta ansvar, men att helt avveckla internationell adoptionsförmedling är dock ett alltför långtgående förslag. Ett alternativ att minska risken för oegentligheter kan vara att internationell adoptionsförmedling underställs en mer tydligare statlig styrning. Välfärd Gävle avstyrker utredningens förslag att internationell adoptionsförmedling ska avvecklas.

Ett nationellt resurscentrum för adopterade personer och adoptionsfrågor

Ett resurscentrum förslås vända sig till både nationellt och internationellt adopterade personer och vara en resurs för adopterade som behöver stöd, men även för de yrkesverksamma som i sitt arbete möter adopterade personer. Resurscentrumet ska

erbjuda direktstöd i form av adoptionsspecifikt samtalsstöd, stöd vid ursprungssökning och stöd vid misstanke om oegentligheter.

Välfärd Gävle ställer sig positiv till utredningens förslag om ett nationellt resurscentrum för adopterade personer och adoptionsfrågor.

Magnus Höjjer

Sektorchef

Sektor Välfärd

Socialnämnden har av Socialdepartementet fått möjlighet att yttra sig gällande remissen "SOU 2025:61 Sveriges internationella adoptionsverksamhet". Ärendet hanteras av socialnämnden för beslut vid sammanträdet den 2025-09-23. Utredare Per Åsbrink, har varit ansvarig handläggare i ärendet. I den slutliga handläggningen har även enhetschef Christina Andersson och familjerättssekreterare Sanna Engvall, Familjerättsenheten, deltagit.